

نام و نام خانوادگی:
 مقطع و (شسته): دهم تجربی
 نام پدر:
 شماره داوطلب:
 تعداد صفحه سؤال: ۵ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
 اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۲ تهران
 دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد سعادت آباد
 آزمون پایان ترم نوبت دوم سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

نام درس: ادبیات ۱
 نام دبیر: آقای جعفری
 تاریخ امتحان: ۲۳ / ۰۳ / ۱۴۰۱
 ساعت امتحان: ۰۸ : ۰۰ صبح / عصر
 مدت امتحان : ۶۰ دقیقه

محل مهر و امضا: مدیر	نمره به عدد:	نمره به حروف:
	نمره تجدید نظر به عدد:	نمره به حروف:
نام دبیر:	تاریخ و امضا:	نام دبیر:
تاریخ و امضا:	تاریخ و امضا:	تاریخ و امضا:
قلمرو زبانی (۷ نمره) معنی واژه، املا و دستور		
۱	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (الف) کم کسی ز <u>ابدال</u> حق آگاه شد. (ب) پس در سراسر قلمرو خود <u>چاووش</u> <u>درداد</u> . (ج) <u>رایزنان</u> در مورد برخی کارها هیچ گاه نمی توانند نظر بدهند. (د) مردی به بغداد آمد و بر <u>درازگوش</u> نشست بود.	۱
۰/۵	املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (الف) لیکن خروس (غالب - قالب)، حرکتی کرد نه مناسب حال درویشان. (ب) در قرآن (حیاط - حیات) دل‌ها بود.	۲
۰/۵	در هر یک از موارد زیر یک نادرستی املایی دیده می شود؛ آنها را بیابید و درست هر یک را بنویسید. (الف) هرگز هیچ زیبایی لطیفی را در این جهان ندیده ام که بی درنگ نخواسته باشم، تمامی مهرم را نصارش کنم. (ب) آنگاه تیمور بر سر مزار او شتافت و چون جذبه‌ای اصرار آمیز او را به سوی فردوسی می کشید.	۳
۱	در گروه کلمه‌های زیر، چهار مورد نادرستی املایی وجود دارد؛ درست هر یک را بنویسید. « غزا و سرنوشت - قیاس و سنجش - قرابت و خویشاوندی - تبع و سرشت - قیاس و اندازه - فراق و دوری - باد سبا - هوس و وسوسه - انهار و جوی‌ها - غرض و وام - درع و زره»	۴
۰/۵	کدام جمله مرکب است؟ جمله وابسته یا پیرو را در آن شناسایی کنید. (الف) تیمور لنگ، سوار بر اسبی با لگامی زرین شد. (ب) تیمور فرمان داد که از کشتار مردم آن دست بردارند.	۵
۰/۵	نوع حذف را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید. (الف) «الها! صد هزار مرتبه شکر» (ب) من و برادرم هر یک لنگی کهنه پوشیده بودیم و پلاس پاره‌ای در پشت بسته از سرما.	۶

۱	بیت زیر را بر اساس اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید و نام اجزای آن را بنویسید. (نهاد، قید، متمم، مسند) ■ <u>ناتانائیل</u> آنگاه که کتابم را خواندی، <u>دلّم</u> می‌خواهد که این کتاب، شوق <u>پرواز</u> را در <u>تو</u> برانگیزد	۷								
۰/۷۵	جدول زیر را کامل نمایید. (با حفظ شخص و شمار) <table border="1" data-bbox="225 398 1374 539"> <thead> <tr> <th data-bbox="225 398 528 456">ماضی التزامی</th> <th data-bbox="528 398 842 456">مضارع مستمر</th> <th data-bbox="842 398 1118 456">نهی</th> <th data-bbox="1118 398 1374 456">فعل</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="225 456 528 539"></td> <td data-bbox="528 456 842 539"></td> <td data-bbox="842 456 1118 539"></td> <td data-bbox="1118 456 1374 539">خروشیدید</td> </tr> </tbody> </table>	ماضی التزامی	مضارع مستمر	نهی	فعل				خروشیدید	۸
ماضی التزامی	مضارع مستمر	نهی	فعل							
			خروشیدید							
۰/۵	هر یک از واوهای متن زیر چه نوع واوی است. (حرف عطف، حرف پیوند) الف) روی میز خطابه شمعی نهادند و او «آی آدم‌ها» یش را خواند. ب) بدانست سهراب کاو دخترست / سر و —وی او ازدر افسرست	۹								
۰/۲۵	در متن زیر کدام واژه دو تلفظی است؟ ■ آن خسرو مهربان و خون گرم با سردی و بی مهری بسیار نگاهم کرد.	۱۰								
۰/۲۵	در کدام بیت «متمّم» با دو حرف اضافه آمده است؟ الف) زنی بود برسان گردی سوار / همیشه به جنگ اندرون نامدار ب) نگه کرد سهراب و آمدش ننگ / برآشفت و تیز اندر آمد به جنگ	۱۱								
۰/۲۵	در کدام بیت جهش ضمیر به چشم می‌خورد؟ الف) مخور طعمه جز خسروانی خورش / که جان یابدت زان خورش، پرورش ب) چو گفتمش که دلّم را نگاه دار چه گفت / ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد	۱۲								
قلمرو ادبی (۵ نمره) حفظ شعر و آرایه های ادبی										
۰/۷۵	رکنهای تشبیه را در مصراع دوم شعر پیش‌رو که درباره چشمه است پیدا کنید. «جولقی ای سر برهنه می گذشت / با سر بی مو چو پشت طاس و طشت»	۱۳								
۰/۷۵	با نگرش به واژه‌های زیرخطدار، عبارت‌های زیر در بردارنده چه آرایه‌هایی است؟ الف) من آزاده از <u>خاک</u> آزادگانم / گل صبر می‌پرورد دامن من. ب) <u>نماند ایچ با روی خورشید رنگ</u> / به جوش آمده خاک بر کوه و سنگ.	۱۴								

		(پ) زنگ نقاشی دلخواه و روان بود. <u>خشکی نداشت</u> .
۰/۷۵	۱۵	کدام واژه دارای «ایهام» است دو معنای آن را بنویسید. «گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید.»
۰/۲۵	۱۶	بخش مشخص شده بیت دارای چه آرایه ای است. ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند / تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری
۰/۵	۱۷	درست و نادرست بودن آرایه ها را در بیت‌های زیر بررسی کنید. الف) « بید مجنون در تمام عمر، سر بالا نکرد / حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی » (حسن تعلیل - کنایه) ب) « به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب / که علم کند به عالم شهدای کربلا را » (جناس همسان - جناس ناهمسان)
۱	۱۸	کتابهای زیر از آن چه کسانی است؟ الف) مائده های زمینی: ب) اتاق آبی:
۱	۱۹	بیتهای زیر را کامل کنید: الف) از این خـ _____ طه نغز پدرام پاک / ب) / چو علی که می تواند که به سر برد وفا را
قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب		
۰/۵		معنی و مفهوم عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید. ۲۰) سزد گر بداری سرش در کنار / زمانی برآسایی از کارزار.
۰/۵		۲۱) روزک چندی سخن کوتاه کرد / مرد بقـّال از ندامت آه کرد.
۰/۵		۲۲) ابر، ز من حامل سرمایه شد / باغ، ز من صاحب پیرایه شد.
۰/۵		۲۳) به زبان، دیگر مگو و به دل دیگر مدار، تا گندم نمای جو فروش نباشی.
۰/۵		۲۴) چون بخواستیم رفت ما را به انعام و اکرام به راه دریا گسیل کرد.
۰/۵		۲۵) تو را بهتر آید که فرمان کنی / رخ نامور سوی توران کنی.
۰/۵		۲۶) نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم شه ملک لا فتی را
۰/۵		۲۷) خون تو شرف را سرخگون کرده است.
به پرسشهای مربوط به درک مطلب پاسخ دهید.		
۰/۲۵	۲۸	مفهوم کلی بیت زیر با کدام گزینه مناسبت دارد؟

	و اندر همه کاری داد از خویشان بده، که هر که داد از خویشان بدهد، از داور مستغنی باشد. الف) حاسِبُوا قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا» ب) شَرَفُ الْمَكَانِ بِالْمَكِينِ.									
۰/۵	کدام بیت مفهوم متفاوتی دارد؟ الف) نعره بر آورده، فلک کرده کر / دیده سیه کرده، شده زهره‌در ب) گه نعره زدی بلبل گه جامه دریدی گل / با یاد تو افتادم از یاد برفت آنها. پ) در بُن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری ت) هنوزت در سر از شاهی غرور است / دریغا کاین غرور از عشق دور است	۲۹								
۰/۵	مقصود از عبارت « صورت از او چیزی می‌طلبید؛ تمامت خود را می‌خواست.» چیست؟	۳۰								
۰/۵	زمینه حماسه در کدام بیت متفاوت است؟ الف) چنان ننگش آمد ز کار هجیر / که شد لاله رنگش به کردار قیر ب) ز قلب سپه اندر آشفت توس / بزد اسب کاید بر اشکبوس. پ) به گرز گران دست برد اشکبوس / زمین آهنین شد سپهر آبنوس ت) چنین گفت سیمرغ با پور سام / که ای دیده رنج نشیم و کنام	۳۱								
۰/۵	هر یک از بیت‌های ستون «الف» کدام پیام از ستون «ب» را می‌رساند؟ (یک مورد اضافی)	۳۲								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) کار پاکان را قیاس از خود مگیر / گر چه ماند در نبشتن شیر و شیر</td> <td>دوری از پلیدخویان</td> </tr> <tr> <td>ب) چون بسی ابلیس آدم روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست.</td> <td>شتاب‌زدگی در داوری</td> </tr> <tr> <td></td> <td>پرهیز از ظاهربینی</td> </tr> </tbody> </table>	الف	ب	الف) کار پاکان را قیاس از خود مگیر / گر چه ماند در نبشتن شیر و شیر	دوری از پلیدخویان	ب) چون بسی ابلیس آدم روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست.	شتاب‌زدگی در داوری		پرهیز از ظاهربینی	
الف	ب									
الف) کار پاکان را قیاس از خود مگیر / گر چه ماند در نبشتن شیر و شیر	دوری از پلیدخویان									
ب) چون بسی ابلیس آدم روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست.	شتاب‌زدگی در داوری									
	پرهیز از ظاهربینی									
۰/۵	مفهوم بیت «غیبت نکرده ای که شوم طالب حضور/ پنهان نگشته‌ای که هویدا کنم تو را» چیست؟	۳۳								
۰/۵	مفهوم کنایی « کمر بر میان» در عبارت زیر چیست؟ « فرودآمد از دژ به کردار شیر / کمر بر میان بادپایی به زیر.»	۳۴								
۰/۲۵	مفهوم مشترک دو عبارت زیر را بنویسید. الف) الدهر یومان یوم لک و یوم علیک. ب) ای مفتخر به طالع مسعود خویشان / تأثیر اختران شما نیز بگذرد.	۳۵								
۰/۵	در جمله زیر تأکید نویسنده بر کدام واقعیت الهی است؟ « مَلِکِ تعالی او را مملکت و نبوت، زیادت بر زیادت کرد، تا عالمیان بدانند که هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب دان برابر نیاید!»	۳۶								

جمع بارم : ۲۰ نمره